

PLEITAANTEKENINGEN

Algemeen deel

ING maakt wel degelijk een verboden onderscheid naar ras en/of nationaliteit.

Waarom (in)direct onderscheid?

Cliënten betwisten niet dat de bank dwingend transacties moet screenen en dat het toezicht op de uitvoering van de WWFT en de sanctiewetgeving strikt is. Dat ING witwassen en terrorismefinanciering moet proberen tegen te gaan staat niet ter discussie.

Het gaat erom h^óe ze dat doen. In de manier waarop ING namelijk deze taak uitvoert, heeft de bank een grote vrijheid. In die vrijheid heeft ING bewust gekozen voor een specifieke aanpak, met een specifiek algoritme en een specifieke inzet van menskracht. Het onderscheid ziet op de **invulling die ING zelf geeft aan die controlerende taak**. Hiermee wordt (indirect) onderscheid gemaakt waarvoor geen rechtvaardiging is.

Want er wordt nu een onderscheid gemaakt, in ieder geval indirect, op namen en daarmee afkomst: mensen met een 'niet-witte' naam, als Abdelhamid, Aslan of Mohamed, worden er veel sneller en veel vaker uitgepikt dan mensen die Albert, Klaas of De Vries heten.

De sanctielijsten die gebruikt worden zijn zeer politiek. De keuzes voor de namen op die lijsten zijn voor een groot deel ingegeven door de VS, de *war on terrors* allemaal andere geopolitieke overwegingen. Daar kunnen we allemaal dingen van vinden, maar het is een feit dat er door die politieke keuzes en ontwikkelingen relatief meer Islamitisch klinkende namen op de lijsten staan dan wit-Westers klinkende namen.

Het is verder een gegeven dat er veel discriminatie is tegen moslims, migranten en mensen van kleur.

Op 4 juni 2024 nog, stuurde de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een brief aan de Kamer waarin stond dat: 'voor moslima's discriminatie op de arbeidsmarkt aan de orde van de dag is. (...) en dat 'moslima's, met en zonder hoofddoek, veel vaker worden afgewezen bij sollicitaties dan vrouwen die geen moslim zijn.'

Er is al eerder aangetoond dat mensen van kleur en met name moslims veel gediscrimineerd worden op de woningmarkt. Ook zijn moslims door de belastingdienst onterecht gediscrimineerd en vaker verdacht van fraude en andere criminaliteit.

Kortom: in Nederland is er ontegenzeggelijk sprake van een situatie waarin moslims, mensen van kleur en mensen met een migrantenachtergrond veel discriminatie ervaren.

In die context heeft ING ervoor gekozen om, in de vrijheid die ze had, voor een systeem te kiezen waardoor transacties **enkel vanwege het noemen van een naam Abdelhamid of Mohamed, bevroren worden en mensen gecontroleerd worden om te zien of ze niet wellicht een terrorist financieren.**

Een 'neutrale regel', alle namen op de sanctielijsten, raakt dus indirect iedereen met zo'n soort naam veel zwaarder dan mensen met een naam als Jan of Piet. Zie ook het KPMG onderzoek waaruit duidelijk volgt welke groepen worden geraakt door deze neutrale selectie. Dat deze 'neutrale selectie' overwegend deze groep mensen raakt staat dus niet meer ter discussie.

Zie ook de drie zaken die vandaag voorliggen: ze hebben volstrekt en evident op geen enkele manier met witwassen of terrorismefinanciering te maken. Dat is van kilometers afstand duidelijk.

Toch werden mijn cliënten eruit gepikt en bevestigd in het kader van antiterrorisme onderzoeken. Dat is erg stigmatiserend. We weten, door de verweerschriften, nu dat de selectie ook echt alleen maar heeft plaatsgehad omdat het systeem en de mensen erachter aangingen op de namen: Aslan, N. Mohamed en Abdelhamid. Typisch Islamitische namen.

Juist vanwege de bredere context van islamofobie en discriminatie had ING een zorgplicht om te voorkomen dat volstrekt onschuldige klanten die gebruik maken van een Islamitische naam, enkel en alleen vanwege het gebruik van die naam, een onderzoek aan de broek kregen in het kader van antiterrorisme.

Is dit indirect onderscheid objectief gerechtvaardigd?

Dat er een **legitiem doel** is wordt niet betwist.

Zijn de middelen (algoritme en vragen) om het legitieme doel te bereiken passend en noodzakelijk?

Waar het hier in de kern om gaat is dat het door ING gebruikte systeem disproportioneel uitpakt voor mensen met een niet-Westerse naam en dat de huidige inrichting van het systeem niet noodzakelijk is en op een minder ingrijpende wijze kan.

ING heeft gekozen voor dit algoritme.

ING heeft het algoritme zo ruim ingesteld dat niet alleen namen eruit rollen die exact overeenkomen met een persoon op de sanctielijst, maar ook allemaal namen die erop lijken.

Dat het systeem zo slecht werkt blijkt wel bij [REDACTED]. Zelfs nadat alles duidelijk is en dat de Mohamed in kwestie haar man is (teven klant bij ING) blijft het systeem vragen stellen.

ING schrijft zelfs in het verweerschrift dat de naam 'Abdelhamid' bijna identiek is aan de naam 'Abdul Hamid' op de sanctielijst. Dat is als zeggen dat de naam 'Annabel' bijna identiek is aan de persoon 'Anna Bol'.

ING heeft gekozen om de transactie te bevriezen bij de hit op enkel een overeenkomst van een deel van een naam met de sanctielijst.

En ING heeft er bewust voor gekozen om niet in te bouwen dat dit soort discriminatie, met zulke heftige gevolgen voor haar klanten, er niet uitgefilterd wordt voordat de transactie bevroren wordt en er vragen gesteld worden.

Deze handelswijze is volstrekt disproportioneel.

Het systeem dat ING gebruikt is ook niet passend, de controles kunnen immers ook op een veel minder ingrijpende manier, waarbij je niet bij voorbaat verdacht bent omdat je de naam Mohamed in een transactie genoemd hebt. Er zijn andere middelen, die praktisch werkbaar zijn, voor handen die veel minder benadeling van klanten opleveren. In de VS, waar de sanctiewetgeving ook geldt voor banken, mag er bijvoorbeeld alleen gehandeld worden als er, naast een hit op een overeenkomst in naam, er ook minstens iets anders is dat als verdacht gezien kan worden.

Dit systeem werkt niet om financiering van terrorisme op te sporen. Het is veel te ruim ingezet, het vangnet is veel en veel te breed. En daarnaast raakt het zo goed als alleen maar onschuldige burgers met een 'niet-Westerse' achternaam die de bank als verdacht ziet. De bank heeft zelf voor deze werkwijze gekozen en is kennelijk niet in staat de aanhoudende indirecte discriminatie te stoppen.

Is de werkwijze noodzakelijk?

ING doet voorkomen alsof ze elke transactie en elke klant nu eenmaal vanuit hun wettelijke taak moeten scannen en direct moeten optreden als er iets mis zou kunnen zijn. Dit is echter helemaal niet waar.

Er is veel jurisprudentie van klanten van banken die te maken hebben gehad met fraude. Zij vonden dat de bank, vanuit de WWFT, hun transacties tegen had moeten houden en dat bij een screening makkelijk gezien had kunnen worden dat er iets mis zat.

In dat soort zaken stelt ING precies het tegenovergestelde van wat ze hier beweren: in een zaak uit 2020 stelt ING bijvoorbeeld dat ze helemaal niet alle transacties hoeven te controleren en dat ze zelfs niet hadden hoeven ingrijpen toen er een vordering van het openbaar ministerie binnenkwam over een onderzoek naar fraude rond deze specifieke transacties.¹

De rechtbank was het in die zaak met ING eens en gaf aan dat, ondanks de WWFT:

'ING verplicht is gevolg te geven aan een ten gunste van haar rekeninghouder gegeven betaalopdracht en op grond van artikel 7:542 van het Burgerlijk Wetboek (BW) in beginsel niet is gehouden om de (automatische) overboekingen te controleren.'

Ook in een zaak uit 2021, ook met ING, rond het bedrijf Blue Sea, gaf de rechtbank aan:

'Gelet op de rechtspraak van de Hoge Raad ontstaat er pas een verplichting tot nader onderzoek als daarvoor een concrete aanleiding bestaat. Nu Blue Sea geen feiten en omstandigheden heeft gesteld en deze ook niet anderszins zijn gebleken waaruit volgt dat ING voorafgaand aan het uitvoeren van de betaalopdracht wist van ongebruikelijke activiteiten en van het daaraan verbonden gevaar, behoeft ING geen nader onderzoek te doen naar de betaalopdracht. Niet is dan ook komen vast te staan dat ING onzorgvuldig heeft gehandeld jegens Blue Sea.'²

ING hoeft dus helemaal niet alle transacties te controleren op de manier zoals ze bij cliënten wel gedaan hebben. En bij alleen een hit op een (deels overeenkomende) naam is er absoluut nog geen sprake van een ongebruikelijke activiteit of van een noodzakelijkheid om in te grijpen.

De afzonderlijke zaken:

In de mailwisseling met cliënte zei ING, ook op 10 januari 2024 nog (*bijlage 10 en 11 bij het verzoekschrift*), dat de vragen over de transactie puur te maken hadden met gesanctioneerde landen en personen. Dáárom wilde de bank meer weten over de heer Aslan.

In het verweerschrift, als een duveltje uit een doosje, komt ineens een verhaal naar voren over een klantonderzoek op basis van een in nevelen gehuld signaal in het kader van financieel-economische criminaliteit.

We gaan ervan uit dat ING deze grondslag per ongeluk in het verweerschrift geschreven heeft, want ander had ING dit immers wel eerder aan cliënte laten weten, of op zijn minst uitleg gegeven over welk signaal er dan was en wat voor financieel-economische activiteit.

Wij gaan ervan uit dat het puur de naam Aslan was, die de trigger gaf.

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBAMS:2020:2083>

² <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBAMS:2021:1805>

Ik wil verder nog opmerken dat er helemaal geen formele beslissing op de klacht genomen is. Iedere reactie op de klachtbrief is uitgebleven, zelfs na herinneringen, de klachtbehandeling is dus hoe dan ook onzorgvuldig.

Volgens ING ging het puur om de 'hit' voor het gebruik van de naam van haar man in de omschrijvingen: 'N. Mohamed' en 'Nasir Mohamed'. Ondanks het feit dat cliënte al eerder hierover aan ING had laten weten dat het om haar man ging en ondanks het feit dat haar man zelf ook klant van ING is en het hier ging om betalingen aan een Duits energiebedrijf blijft ING volhouden dat een onderzoek om te zien of het hier niet om een terrorist ging door de beugel kan.

ING verwijst naar drie namen op de sanctielijst waarvan de bank vindt dat het logisch is om een transactie waarin N. Mohamed genoemd wordt even te dubbelchecken en de klant over lastig te vallen. Dat gaat om de namen:

Nummer 9 Mohamed Naceur Ben Mohamed Ben Rhouma TRABELSI

Nummer 11 Mohamed Imed Ben Mohamed Naceur Ben Mohamed TRABELSI

Nummer 21: Housseem Ben Mohamed Naceur Ben Mohamed TRABELSI

Dit zijn niet eens Nasir Mohamed's! Het gaat echt puur om de naam Mohamed, de meest voorkomende naam ter wereld. Door die op deze manier in het sleepnet mee te pakken, zonder enige andere aanleiding voor een controle, pak je alleen moslims en mensen met een migratieachtergrond bij dit soort onderzoeken naar terrorismefinanciering.

Ik wil verder nog opmerken dat er helemaal geen formele beslissing op de klacht genomen is. Iedere reactie op de klachtbrief is uitgebleven, zelfs na herinneringen, de klachtbehandeling is dus hoe dan ook onzorgvuldig.

Ik heb al een opmerking gemaakt over Abdelhamid en Abdul Hamid, en hoe de ING deze identiek vindt. In het verweerschrift kunnen we lezen welke personen op de sanctielijst ING in het achterhoofd heeft als ze een transactie van iemand stoppen omdat daar '100 euro cash Abdelhamid' instaat:

Als eerste, de Malinees Sidan Ag HITTA. Een van de zes aliassen die de man zou gebruiken, luidt: Abou Abdel Hamid Al Kidali.

En de tweede is van een sanctielijst uit 2003, met de Irakees Abid Hamid Mahmud Al-Tikriti, de presidentieel secretaris van Saddam Hussein. Een van zijn bijnamen is Kolonel Abdel Hamid Mahmoud.

Het is onuitlegbaar aan cliënt dat zijn transactie van 100 euro van eigen rekening naar eigen rekening gestopt is omdat ze wilden checken of het niet met deze personen te maken had. Het is zo evident dat het ING gaat om 'exotisch' klinkende namen en niet om daadwerkelijke verdachte handelingen: het is evident discriminatoir.